

Budəfəki həmsöhbətimiz dünya şöhrətli yazıçımız Varis Yolçuyevdir. Onu təkcə Azərbaycan oxucusu tanımır. O, dünyanın aparıcı kitab oxunan ölkələrində də sevilir. 55 illik yubileyini qeyd etməyə hazırlaşan LİFT Festivalı Festivalının qızıl medalının sahibi ilə qazandığı uğurlardan, pandemiyanın onun yaradıcılığına təsirindən, ölkəmizdəki "oxucu böhranı"ndan danışmışıq.

(əvvəli ötən sayımızda)

- Yazıçılıqdan pul qazana bilməyən və giley-güzar edənlərə hansı tövsiyələri verərdiniz? Bir yazıçı öz imzasını necə brendə çevirməlidir?

- Giley-güzar edən yazıçılara da haqq qazandırırım, yuxarıda qeyd etdiyim faktorlar ədəbiyyatın kölgədə qalmasına xidmət edir, ölkəmizdə ədəbiyyat işini peşəkar fəaliyyətdən daha çox hobbi məcrasına yönəldir. Amma bununla belə, yazıçı tək gileylə yaşamamalıdır. Giley - acizlik, mövcud realılıqla barışıb ona təslim olmaqdır. Gərəkdir ən böyük hədəfi seçib yorulmadan, usanmadan addım-addım ona doğru gedəsən. Öz təcrübəmdən bir faktı deyim: Azərbaycanda 10 min tirajlıq ilk kitabımla – "Sonuncu ölənlər ümidləridir"lə məşhur olanda dərhal dünyada da məşhur olmaq xülyaları ilə müxtəlif xarici nəşriyyatlara müraciətlər edirdim, onlardan heç biri reaksiya verməmişdi. "Dünya şöhrətli yazıçı olmaq" xəyallarımı basdırmağa hazırlaşanda öncə türkdilli ölkələrdən - Özbəkistandan və Türkiyədən mənə ardıcıl nəşriyyat müqavilələri təklif olundu. Sən demə, orada yaşayan azərbaycanlıların kitablarına aludəçiliyi yerli nəşirləri cəlb edibmiş. Türkdilli ölkələrdə beləcə kitablarım çıx-

Azərbaycan reallığı barədə dünyaya pozitiv car çəkmək baxımından bu Festival müstəsna rol oynadı. Festivalda Azərbaycan ədəbiyyatının bütün qaymaqları da iştirak edirdilər. Bu Festivalın Bakıda keçirilməsi öncəki il Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərində keçirilən 3-cü festivalda mənim qızıl medal qazanmağım sayəsində idi, 170 dünya yazıçısı arasında 1-ci olub Azərbaycan bayrağını dalğalandırmışdım, estafeti türk dünyasının böyük yazarı Oljas Süleymenovdan, rusiyalı Nobel nominantı Konstantin Kedrov-Çelişevdən qəbul etmişdim

Varis Yolçuyev: "Hədəfim Nobel mükafatını qazanmaq, Xalq yazıçısı adını daşımaq"

mağa başladı. Sonra Rusiyada "samizdatda" dərc etdiyim əsərimi görən nəşriyyatlardan və ədəbi qurumlardan cəzbedici təkliflər gəldi. Rusiya da fəth edildi. Bir gün də elektron poçtuma Amerika nəşriyyatından müqavilə aşkarladım, amerikalı nəşirin diqqətini isə Rusiyada dərc edilən ilk kitabım cəlb etmişdi. Bax beləcə, dünyaya çıxışım baş tutdu. Ən əsası istedadlıdır, yaxşı kitab özü ən böyük reklamdır, o, gec-tez nəşirini və oxucusunu tapır. Peşəsindən asılı olmayaraq, istənilən istedadlı adamın uğur formulu isə özünəinam, nikbinlik, əzmkarlıqdır.

- Oxucusuzluqdan gileylə-nənlərə haqlıdırlarmı? Doğrudanmı bu ölkədə oxucu yox dərəcəsinədir?

- Öncə qeyd etdim, bizdə oxucu əhali nisbətində görə azdır, amma bunu yox dərəcəsinədək azaltmaq insafdan deyil. Oxucu var, sadəcə onu təmin etmək lazımdır. "Oxucu yoxdur" demək də, "oxucu səviyyəsidir, mənim əsərimi dərk edə bilmir" demək də yazıçı kimi təsdiq edilə bilməməkdir, təslim olub ağ bayraq qaldırmaqdır.

- Sizə Xalq yazıçısı adının veriləcəyini gözləyirsinizmi?

- Təbii ki, bu gün bunu gözləmirəm. Musiqidə layiq oldu, olmadı, hər yetənə Xalq artisti adı verildiyi bir dövərdə çox gözəl haldır ki,

ədəbiyyatda meyarlar qorunub saxlanılır, Xalq yazıçısı, Xalq şairi adları yalnız həm yaşca, həm də sənətcə müəyyən müdriklik zirvəsinə ucalanlara verilir. Bizim nəsil, bizdən sonrakı gənc nəsil əlbəttə ki, hələ formalaşmaqdadır. Nə gizlədim, mənim ən böyük gələcək hədə-

siyahı olar. Favorit yazıçılarım Haruka Murakami, Orxan Pamuk, Milan Kundera, Con Maksvell Kutzeedir.

- Sizi dünyada LİFT Festivalı Festivalı məşhurlaşdırdı, yoxsa laureat olmağınızdan əvvəl məşhurlaşmışdınız?

- Təbii ki, LİFT Festivalı-

rədə çıxışlar etdilər, onlarca digərləri sosial mediada Azərbaycana tərif yağdırdılar, hətta bir neçəsi motivində Azərbaycan olan irihəcmli əsərlər yazmağı planlaşdırdı. Azərbaycan reallığı barədə dünyaya pozitiv car çəkmək baxımından bu Festival müstəsna rol oynadı.

Festivalda Azərbaycan ədəbiyyatının bütün qaymaqları da iştirak edirdilər. Bu Festivalın Bakıda keçirilməsi öncəki il Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərində keçirilən 3-cü festivalda mənim qızıl medal qazanmağım sayəsində idi, 170 dünya yazıçısı arasında 1-ci olub Azərbaycan bayrağını dalğalandırmışdım, estafeti türk dünyasının böyük yazarı Oljas Süleymenovdan, rusiyalı Nobel nominantı Konstantin Kedrov-Çelişevdən qəbul etmişdim.

- Cəmiyyətin əksəriyyəti ölkəmizdə kitabın baha olmasından şikayətlənir. Siz bu barədə nə fikirləşirsiniz, doğrudanmı ölkəmizdə kitabların qiyməti bahadır?

- Mən deməzdim ki, ölkəmizdə kitab bahadır. Kitablarımın xarici ölkələrdəki və Azərbaycandakı qiymətlərini müqayisə edərək bunu deyirəm. Sadəcə, bizim əhəlinin kitabsevər zümərəsinin alıcılıq qabiliyyəti aşağı olduğundan belə təəssürat yara-

Yerli ədəbiyyatdan ad çəkmək özünüz bilirsiniz, bir çox dostları, tanışları incik sala bilər, üstəlik, kimlərsə adlarını unudub çəkməyə də bilərəm. Obyektiv olum deyə ancaq xarici müəlliflərin adlarını çəkəcəyəm. Müasirlərimizin adlarını qeyd edəcəyəm yalnız, klassikləri də saysam, çox uzun siyahı olar. Favorit yazıçılarım Haruka Murakami, Orxan Pamuk, Milan Kundera, Con Maksvell Kutzeedir

fim Nobel mükafatını qazanmaq, əsas hədəflərimdən də biri Xalq yazıçısı adını daşımaqdır. Amma bunlar çox uzun bir yolun dayanacağıdır. Mən o yola hələ yeni çıxmışam. İndi sadəcə çalışmaq və çalışmaq, öyrənmək və öyrənmək lazımdır. Loru dillə desək, hələ mənim özümü onbirillik məktəbin 3-cü, 4-cü sinif şagirdi hesab edirəm.

Bütün təlim və görüşlərdə gənclərə yalnız böyük hədəfləri seçməyi arzulayıram. Arzulamaq çox faydalıdır, arzuları hədəfə çevirmək isə üstünlük xüsusiyyətidir. Həmişə onluq hədəf seçin ki, azacıq yanılarda barı 7-ni, 8-i vura biləsiniz. 1-i seçən nəyə nail ola bilər axı?

- Siz özünüz yerli və dünya ədəbiyyatından daha çox kimləri oxuyursunuz?

- Yerli ədəbiyyatdan ad çəkmək özünüz bilirsiniz, bir çox dostları, tanışları incik sala bilər, üstəlik, kimlərsə adlarını unudub çəkməyə də bilərəm. Obyektiv olum deyə ancaq xarici müəlliflərin adlarını çəkəcəyəm. Müasirlərimizin adlarını qeyd edəcəyəm yalnız, klassikləri də saysam, çox uzun

na qədər də uğurlarım var idi, məşhur Boris Akuninlə mübarizədə Moskva Ədəbiyyat Mükafatını qazanmağım, London mükafatının qısa siyahısına düşməyim, UNESCO-nun Adam Mitskeviç medalı... Amma LİFT qalibiyyəti ilk nəhəng nəticəm sayıla bilər. Həm də bu, mənim mənəvi qələbəm idi. 2019-cu ilin oktyabrında BMT-nin himayəsi altında, Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə ölkəmizdə keçirilən Avrasiya materikinə ədəbiyyat üzrə 4-cü LİFT Festivalı dünyaya səs saldı. Bakıya 52 ölkədən 160 yazar, o cümlədən Fernando Rendon, RakeLanseros, Riçard Berenqarten, Radomir Andriç, Xadaa Səndo, Oljas Süleymenov, Boris Yevseyev, Leo Butnar, Tuğrul Tanıyol, Urmas Vladi, İdo Natenyahu, Marin Kadiyev, Marije Langelaar, Meyer, Kşiştof Şatravski, Hamid Larbi, Paolo Ruffilli, Toşiko Hirata, Mordexai Goldman kimi 35 topyazar təşrif buyurmuşdu ki, onlardan bəziləri dünya mediasında Azərbaycan qonaqpərvərliyi və həqiqətləri ba-

nır. Çox təəssüf ki, bəzən cəmiyyətlərdə bu cür paradokslarla rastlaşılır, maddi cəhətdən varlı olan mənəvi cəhətdən kasıb olur, mənəvi varlısa maddi kasıb. Yazarlar, nəşirlər və kitab mağazaları bax bu prizmadan məsələyə yanaşsın kitabların qiymətini bir qədər ucuzlaşdırsalar, əla olar.

Mən kitabı təbliğ edən hər bir şəxsə, hər bir təşkilata sonsuz minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Bəzən 3-cü minilliyin texnologiyaları ilə robotlaşmaqda olan insanlar deyirlər ki, bədii ədəbiyyat oxumaq vaxt itkisidir. Onlara bircə faktı xatırlatmaq istəyirəm: "Amazon"un yaradıcısı, dünyanın ən varlı şəxslərindən olan Ceff Bezos yapon yazıçı Kadzuo İsiquronun "Günün qalıqları" romanını oxuduqdan sonra ona böyük maliyyə qazandıran şüur dəyişikliyi hiss edib, anlayıb ki, müdrikliyi dərk etməyin sirri nədir, cəmi onsaata bir ömür yaşaya bilmək mümkün deyil necədir. Mütaliə edən heç vaxt uduzmaz!..

Tural Turan